

crd-goc.brussels

commission régionale de développement
gewestelijke ontwikkelingscommissie

ACTIVITEITENVERSLAG 2024

INHOUD

	Woord van de voorzitter	p. 3
1.	<i>HERINNERING AAN DE OPDRACHTEN VAN DE GEWESTELIJKE COMMISSIE</i>	p. 4
2.	<i>ADVIEZEN</i>	p. 5
	1 - Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de stedenbouwkundige lasten die opgelegd worden bij de uitreiking van stedenbouwkundige vergunningen	p. 5
	2 - Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) 'Maximiliaan - Vergote' en zijn MER	p. 5
	3 - Voorontwerp van ordonnantie tot invoeging van een titel VII bis in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening met het oog op de invoering van een voorkeurrecht voor bepaalde openbare vastgoedbeheerders bij de aankoop van sociale woningen	p. 6
	4 - Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van bepaalde bepalingen van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening - 1e lezing	p. 7
	5 - Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) 'Defensie' en zijn MER	p. 8
	6 - Gemeentelijk Ontwikkelingsplan van de Stad Brussel	p. 8
	7 - Strategie Good Soil: naar een geïntegreerd en duurzaam bodembeheer in Brussel - eerste lezing	p. 9
	8 - Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van 13 november 2008 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de handelingen en werken die vrijgesteld zijn van een stedenbouwkundige vergunning, van het advies van de gemachtigde ambtenaar, van de gemeente, van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, van Brussel Mobiliteit, van Leefmilieu Brussel, van de Overlegcommissie evenals van de speciale regelen van openbaarmaking of van de medewerking van een architect	p. 11
	9 - Initiatiefadvies GOC - Prospect over de plaats van kunst in de stad	p. 11
3.	<i>VARIA</i>	p. 11
4.	<i>BALANS VAN DE LEGISLATUUR</i>	p. 12
	1 - Context	p. 12
	1.1 - <i>Samenstelling van de GOC</i>	p. 13
	1.2 - <i>Draagwijdte van de adviezen van de GOC</i>	p. 17
	1.3 - <i>Presentiegelden</i>	p.18
	1.4 - <i>Secretariaat</i>	p. 18
	1.5 - <i>Cel Prospect</i>	p. 19
	2 - Beter bestuur	p. 19
5.	<i>CONCLUSIE</i>	p. 20

Woord van de voorzitter

In 2024 waren er verkiezingen. Het was dus zeker een ongewoon jaar voor de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC). Omdat 2024 het laatste jaar van de legislatuur was, wilde de zittende regering bij het begin van het jaar nog vlug de laatste adviezen vragen en ging ze na de verkiezingen op zoek naar een meerderheid voor de volgende legislatuur. De Commissie profiteerde van de stilte na de storm om meer aandacht te besteden aan andere thema's van gewestelijk belang, zoals de overheidsfinanciën, kunst in de stad of waterbeheer.

Omdat haast en spoed zelden goed is, kon de Commissie alleen maar vaststellen dat de ontwerpen die begin 2024 nog vlug werden ingediend, nog niet voldoende uitgewerkt waren. Het gaat meer bepaald om het ontwerpbesluit betreffende de stedenbouwkundige lasten, het voorontwerp van ordonnantie tot invoering van een voorkeurrecht voor bepaalde openbare vastgoedbeheerders in het BWRO en het ontwerpbesluit tot wijziging van het besluit tot bepaling van de handelingen en werken die vrijgesteld zijn van een stedenbouwkundige vergunning. Het is dus aan de nieuwe regering om deze teksten weer op te pakken, samen met nog andere belangrijke projecten zoals de herziening van het BWRO of van de GSV.

Dit laatste jaar is ook het moment waarop we de balans opmaken van de voorbije legislatuur, vandaar dat het verslag hier een apart hoofdstuk over bevat. We merken op dat een van de uitdagingen voor de volgende legislatuur - die meteen ook een van de prioriteiten moet zijn - zal zijn om een beter bestuur op gewestelijk én op gemeentelijk niveau te realiseren. We stellen ons immers ernstige vragen bij de tekortkomingen in de teksten, zowel wat hun opzet als de naleving van de procedures betreft. In dat verband vernamen we met verbazing dat de Raad van State in zijn advies van 2 september moest vaststellen dat geen enkele gemeente kon bevestigen dat het openbaar onderzoek in verband met de GSV op haar grondgebied correct was verlopen (dit was helaas ook al het geval voor het ontwerp van de GSV in 2006).

Wanneer we kijken naar de planning van het gewest, zien we dat de ambitie om een tiental Richtplannen van Aanleg (RPA's) in één keer aan te nemen niet werd gerealiseerd en dat er voor veel projecten een tweede openbaar onderzoek nodig was omdat er geen voorafgaande raadpleging had plaatsgevonden om een consensus te bereiken. Sommige dossiers zijn aan het einde van de legislatuur trouwens nog altijd niet rond.

Volgens het BWRO moet er bij elke legislatuur een nieuwe Gewestelijke Ontwikkelingscommissie worden samengesteld, en dat is al van bij het begin zo. Hoewel we al sinds de zomer van 2023 pleiten voor een aanpassing van de regels voor de samenstelling van de nieuwe Commissie - tevergeefs, zo blijkt - en ondanks dat we concrete voorstellen hebben gedaan, wordt nu blijkbaar gekozen voor een gemakkelijksoplossing: in het kader van een voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van bepaalde bepalingen van het BWRO, steunde de Commissie het idee om de einddatum van 31 december te schrappen, maar betreurde ze dat de andere wijzigingen niet werden doorgevoerd. Helaas werd dit voorontwerp niet aangenomen door het parlement, waardoor de einddatum nog steeds geldt.

In deze fase werd de oproep tot kandidaatstelling voor de volgende Commissie nog niet gelanceerd en werden de regels voor de samenstelling ervan nog niet aangepast. Intussen is duidelijk geworden dat er begin 2025 geen nieuwe Commissie zal aantreden. Omdat er nog geen regering met volledige

bevoegdheid is, zouden er evenwel nog geen adviesaanvragen binnenlopen, waardoor de gevolgen van deze situatie beperkt blijven.

We kunnen alleen maar hopen dat er een gezonde samenwerking tot stand kan worden gebracht om meteen een goede start te maken, en dat is precies wat de experts in de Commissie nastreven.

1. HERINNERING AAN DE OPDRACHTEN VAN DE GEWESTELIJKE COMMISSIE

Art. 7 van het BWRO

"De Regering vraagt het advies van de Gewestelijke Commissie betreffende de voorontwerpen van ordonnantie en de ontwerpbesluiten die betrekking hebben op de aangelegenheden bedoeld in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) die een aanzienlijke impact hebben op de ontwikkeling van het Gewest.

De Gewestelijke Commissie is belast met het uitbrengen van een met redenen omkleed advies over de ontwerpen van gewestelijk ontwikkelingsplan, van gewestelijk bestemmingsplan, van richtplannen van aanleg, van gewestelijke stedenbouwkundige verordeningen en over de ontwerpen van gemeentelijke ontwikkelingsplannen.

De Gewestelijke Commissie kan, inzake de uitvoering of de aanpassing van de plannen en verordeningen waarover zij zich moet uitspreken, opmerkingen maken of suggesties voordragen bij de Regering.

Zij stelt algemene richtlijnen voor in verband met het voorbereiden en het opmaken van ontwikkelings- en bestemmingsplannen alsmede van stedenbouwkundige verordeningen.

De Regering kan bovendien alle kwesties met betrekking tot de ontwikkeling van het Gewest aan de Gewestelijke Commissie voorleggen."

Art. 11 van het regeringsbesluit van 4 juli 2019 betreffende de GOC

"Vóór de beraadslagingen over de ontwerpen van plannen en verordeningen die vallen onder de titels II en III van het BWRO, alsmede over de onteigeningsplannen, evenals de voorontwerpen van ordonnantie en de ontwerpbesluiten betreffende de materies van het BWRO, hoort de Commissie de vertegenwoordigers van de Regering of van de gemeenten die het dossier opgemaakt hebben."

Ledenlijst

Effectieve leden:

Bruno CLERBAUX, Eric CORIJN, Benoît DASSY, Christian FRISQUE, Gabriela HANTIG, Michel HUBERT, Hughes KEMPENEERS, Ischa LAMBRECHTS, Gilles LEDENT, Séverine LITS, Marie-Madeleine MENNENS, Benoît PÉRILLEUX (voorzitter), Isabelle QUOILIN, Isabelle VAN ASBROECK (vicevoorzitter), Paul VERMEYLEN, Ann VOETS, Philémon WACHTELAER.

Plaatsvervangende leden:

Peter BENUSKA, Simon BIDAL, Jean-Philippe DEVISSCHER, Pascal HANIQUE, Serge KEMPENEERS, Christophe LOIR, Bertrand MARLOT, Quentin RENSON, Annabel SCHATTEN, Laurent SCHILTZ, Aurélie

TRIGAUX, Anton VAN ASSCHE, Gilles VANHAMME, Renaud VAN MELSEM, Guillaume VANNESTE, Pauline VARLOTEAUX, Patrick VEROUGSTRAETEN, Manuela VON KUEGELGEN.

2. ADVIEZEN

1. Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de stedenbouwkundige lasten die opgelegd worden bij de uitreiking van stedenbouwkundige vergunningen

Advies van 15 februari 2024

Twee vergaderingen: 1 februari en 15 februari 2024

De Commissie heeft een met redenen omkleed ongunstig advies uitgebracht ("De Commissie wenst de complexiteit en de ondoorzichtigheid te benadrukken van de berekening van de lasten die door dit ontwerpbesluit worden ingevoerd, dat voorziet in een groot aantal nieuwe parameters die voortdurend moeten worden bijgewerkt. Dit systeem is complex om te implementeren en heeft duidelijke juridische tekortkomingen (gebrek aan voorspelbaarheid, evenredigheid van de stedenbouwkundige lasten, gelijke behandeling en non-discriminatie enzovoort). De Commissie stelt vast dat het project voor de hervorming van het besluit voorziet in marginale wijzigingen, terwijl een meer fundamentele herziening nuttig zou zijn op basis van een gedetailleerde beoordeling en in overeenstemming met duidelijk omschreven doelstellingen. De Commissie is van mening dat het essentieel is om binnen het kader van de oorspronkelijke filosofie van het systeem te blijven, die ook is bevestigd door de jurisprudentie van de Raad van State (talrijke arresten met betrekking tot lasten) en het Grondwettelijk Hof (met name het arrest met betrekking tot het "Grond- en Pandendecreet"), namelijk dat lasten worden gerechtvaardigd door de overheidsuitgaven die noodzakelijk zijn geworden door de voltooiing van een vastgoedproject. Het gaat met name om voorzieningen die moeten worden gecreëerd of versterkt (kinderdagverblijven, scholen, speelpleinen enzovoort) en verbeteringen die moeten worden aangebracht aan het milieu en de mobiliteit (openbaar vervoer, voetgangers en fietsers, wegen, groene ruimten enzovoort). In het "Comeos"-arrest (230 917 van 20/04/2015) valideert de Raad van State ook het feit dat de lasten bestemd zijn voor de bouw van woningen die nodig zijn om het huisvestingsbeleid van het Gewest uit te voeren").

De GOC heeft gevraagd om het ontwerpbesluit grondig te herzien.

2. Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) 'Maximiliaan - Vergote' en zijn MER

Advies van 29 februari 2024

Twee vergaderingen: 25 januari en 29 februari 2024

De Commissie heeft een gunstig advies over het ontwerp uitgebracht en wijst op de kwaliteit van de documenten, zowel van het ontwerp als van het MER.

Ze heeft gevraagd om de perimeter van het strategische deel van het RPA uit te breiden naar het Territorium Noord om de algehele samenhang van dit deel van de stad te waarborgen.

Wat huisvesting betreft:

- *Ze roept op tot naleving van de Huisvestingscode: 50% van de woningen zou in een van haar categorieën moeten vallen, en binnen deze 50% zou 25% uit sociale openbare woningen moeten bestaan zoals gedefinieerd door de BGHM;*
- *Ze dringt aan op het belang om het publieke karakter van het grondbezit in stand te houden om speculatie op lange termijn te voorkomen. Zo stelt ze voor om het zakelijk recht tussen grond en gebouwen te scheiden, zodat de grond in het publieke domein blijft;*
- *Ze vraagt om woningen te voorzien die voldoen aan 'zwakkere' behoeften en functies, d.w.z. betaalbare/toegankelijke woningen, gezinswoningen (die ontbreken in de wijk), aangepaste woningen voor ouderen (verwachte toename van dit type populatie) en studentenwoningen.*

De Commissie herinnert eraan dat het BWRO in zijn huidige vorm geen enkele afwijking toestaat van de verordenende voorschriften van de RPA's. De zeer gedetailleerde aard van deze voorschriften zou dan ook wel eens voor problemen kunnen zorgen, wanneer het ontwerp wordt geïmplementeerd. De Commissie vraagt om kwaliteitsvolle openbare ruimten te ontwerpen, waarbij ook rekening wordt gehouden met het eerste Gewestelijk plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen 2020-2024, dat de Brusselse Regering in juli 2020 heeft gelanceerd.

3. Voorontwerp van ordonnantie tot invoeging van een titel VII bis in het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening met het oog op de invoering van een voorkeurrecht voor bepaalde openbare vastgoedbeheerders bij de aankoop van sociale woningen

Advies van 21 maart 2024

Drie vergaderingen: 14 maart, 19 maart en 21 maart 2024

De Commissie steunde de doelstelling om op korte termijn meer sociale woningen te creëren, gezien de sociale nood situatie die moet worden aangepakt.

*Toch ziet zij zich gezien alle bedenkingen die zij zich maakt (meer bepaald de complexe berekening van de aankooprijzen van de sociale woningen en de twijfels over de kwaliteit van de referentieprijzen, waarschijnlijk omdat er niet genoeg gegevens zijn om een geldige statistische basis te waarborgen) genoodzaakt om een **negatief** advies over dit voorontwerp van ordonnantie uit te brengen. Een aanpassing aan de maximumprijzen van het lastenbesluit leek ook moeilijk, zelfs met een progressieve evolutie over 10 jaar: dit zou betekenen dat huisvestingsmaatschappijen de eerste jaren tegen marktprijzen zouden kopen, waardoor het moeilijk zou zijn om de prijs die in de dure gemeenten van de tweede kroon wordt betaald af te schrijven en waardoor zeer hoge huurprijzen zouden moeten worden berekend.*

Het is ook een kwestie van een veel bredere aanpak van het enorme en dringende probleem van betaalbare wooneenheden (om te kopen of te huren) in het Brussels Gewest, met inbegrip van wooneenheden voor de gemiddelde inkomens, wat essentieel is voor de financiële duurzaamheid van het Gewest.

De Commissie benadrukte de noodzaak om het bestaande Observatorium voor huisvesting verder te ontwikkelen (bijvoorbeeld naar het voorbeeld van Lille) en in het bijzonder om gegevensbanken over de vastgoedmarkt te verstrekken (prijzen, aantal verkopen, eigendomsstructuur enz.);

De Commissie wilde daarom van deze gelegenheid gebruik maken om de aandacht te vestigen op de noodzaak om een gedetailleerde balans op te maken van alle instrumenten van het huisvestingsbeleid en nieuwe methoden te bestuderen, zoals:

- 1. het vastleggen van quota voor sociale huisvesting in plannen (RPA, BBP, of zelfs in de herziening van het GBP), zoals dat gebeurt in andere Europese steden (bijvoorbeeld in de Franse Plans Locaux d'Urbanisme PLU);*
- 2. nieuwe manieren om projecten voor betaalbare huurwoningen te ondersteunen: nu het steeds moeilijker wordt om een eigendom te bezitten en levensstijlen en woonpatronen meer de mobiliteit gaan bevorderen, moet de huursector zich verder ontwikkelen;*
- 3. het opleggen van een percentage sociale huisvesting (zoals gepland door de regering) van 15% in elke gemeente, maar met sancties en boetes voor de overheidsinstanties (zoals in de Franse SRU-wet "Solidarité et renouveau urbain") om een betere verdeling van de lasten tussen alle gemeenten aan te moedigen;*
- 4. Veralgemening van de scheiding van de eigendom van grond en gebouwen voor overheidsprojecten. ;*

4. Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van bepaalde bepalingen van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening - 1e lezing

Advies van 21 maart 2024

Drie vergaderingen: 14 maart, 19 maart en 21 maart 2024

De Commissie heeft een advies uitgebracht over de 11 domeinen die in het voorontwerp van ordonnantie worden bepaald:

- 1. Opschorting van openbare onderzoeken tijdens vakantieperiodes*
- 2. Aanstelling van de leden van de GOC*
- 3. Wijzigingen met betrekking tot de werking van de KCML*
- 4. Inwerkingtreding van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening*
- 5. Vrijstelling van vergunning in geval van afwijking: handelingen en isolatiewerkzaamheden die bijdragen aan de energieprestaties van gebouwen*
- 6. Handelingen en werken ter bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen*
- 7. Langere beslissingstijden in geval van wijziging van de aanvraag*
- 8. Uitsluiting van de achteruitbouwzones van het toepassingsgebied van artikel 330, § 3 van het BWRO*
- 9. Toepassing van het principe "Agent of Change"*
- 10. Onteigening met het oog op het behoud van activiteiten in een beschermd of op de bewaarlijst ingeschreven pand of een pand erkend als immaterieel cultureel erfgoed*
- 11. Stedenbouwkundige overtredingen*

5. Ontwerp van Richtplan van Aanleg (RPA) 'Defensie' en zijn MER

Advies van 25 maart 2024

Drie vergaderingen: 25 januari, 8 februari en 25 maart 2024

De Commissie bracht een gunstig advies uit over het ontwerp en wijst op de kwaliteit van de documenten, zowel van het ontwerp als van het MER. Ze is blij met het samenwerkingsproces tussen het Vlaams Gewest en het Brussels Gewest, dat de ontwikkeling van een intergewestelijk park van meer dan 45 hectare mogelijk maakt.

De Commissie stelde vast dat een grensoverschrijdend project voor het eerst met succes werd uitgevoerd en als een geheel in overweging werd genomen, ondanks de beperkingen die door de territoriale bevoegdheden van de partners werden opgelegd.

De Commissie kon een dergelijke samenwerking alleen maar toejuichen en hoopt dat deze in de toekomst kan worden herhaald, binnen en buiten het Gewest. Deze samenwerking is des te noodzakelijker omdat de oprichting van de grootstedelijke gemeenschap, ingesteld door de VIe Staatshervorming, nog steeds niet het licht heeft gezien.

De Commissie sloot zich over het algemeen aan bij de bekommernissen van CityDev, zowel op het gebied van de verbinding als op het vlak van de bouwprofielen (probleem van op een sokkel gebouwde huizenblokken).

Ze vroeg een mobiliteitsstudie, inclusief over het parkeren, in en rond de begraafplaatsen en het crematorium. Het is ook van essentieel belang om een gewestelijke (of zelfs grootstedelijke) strategie voor het behoud en de creatie van groene ruimten uit te werken, hun ontwikkeling te bevorderen daar waar ze bestaan (die al een interessante biologische waarde hebben) en de reconversie van bebouwde gebieden aan te moedigen.

De Commissie was van mening dat er moet worden onderzocht of het mogelijk is om de Europese school naar de Europese wijk te verplaatsen, om de identiteit van de Europese wijk te verankeren die tegenwoordig veel te monofunctioneel en technocratisch is.

De Commissie vroeg om kwaliteitsvolle openbare ruimten te ontwerpen, waarbij ook rekening wordt gehouden met het eerste Gewestelijk plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen 2020-2024, dat de Brusselse Regering in juli 2020 heeft gelanceerd.

6. Gemeentelijk Ontwikkelingsplan van de Stad Brussel

Advies van 28 maart 2024

Drie vergaderingen: 22 februari, 21 maart en 28 maart 2024

De Commissie feliciteerde de Stad Brussel met het succes en de kwaliteit van haar project.

De Commissie had wel de volgende opmerkingen:

- *Zo betreurde ze dat in de ambities van de Stad niet die van symbool en vlaggenschipfunctie van viervoudige hoofdstad en zetel van belangrijke internationale instellingen zoals de NAVO zijn opgenomen.*

- *Ze betreurde dat er een visie ontbreekt voor het specifieke karakter van de wijken. Er werden weliswaar Nexussen gedefinieerd, maar er wordt weinig nadruk gelegd op de specifieke kenmerken van deze kernen, hun sterke en zwakke punten, hun bijdrage aan de stedelijke verbeelding en de manier waarop ze kunnen worden ontwikkeld op basis van hun sterke punten.*
Ze merkte op dat het project te weinig expliciet verband houdt met het GPDO en onvoldoende geïntegreerd is in een visie op de ontwikkeling van het gewest. De Stad Brussel is geen alleenstaand organisch grondgebied. Ze moet in haar projecten rekening houden met andere buurgemeenten.
- *De Commissie betreurde het gebrek aan prioritering van de uit te voeren acties en meende dat in het GemPDO te veel projecten worden voorgesteld. Een classificatie van prioriteiten zou ze meer gewicht hebben gegeven en een duidelijker zicht hebben geboden op de begrotingsprioriteiten.*
- *Ze vroeg om de samenstelling van de wijkraden niet te beperken tot de gemeentegrenzen, maar bruggen te bouwen met de 11 buurgemeenten. Aangezien de projecten van het GemPDO zich over het grondgebied van verschillende gemeenten uitstrekken, zou het verstandig zijn om een Wijkraad te hebben die niet op gemeente-, maar echt op wijkniveau wordt samengesteld.*
- *De Commissie adviseerde om overal in de stad energiegemeenschappen op te zetten. De Stad Brussel heeft een buitengewone invloed op dit vlak, gezien het aantal openbare gebouwen dat ze bezit. De Stad Brussel zou het voortouw moeten nemen in deze energiegemeenschappen. Deze gemeenschappen moeten dringend worden ingevoerd en de overheid moet daarbij het voorbeeld geven. Dergelijke initiatieven vormen ook een financiële hefboom om lokale bewoners een stabiele energieprijis te garanderen, een sociaal tarief aan te bieden dat wordt toegepast op de energiegemeenschap en bovendien winst te genereren die voor groepsrenovatiewerkzaamheden kan worden gebruikt.*
- *Aangezien dit dossier op het einde van de ambtstermijn van het huidige gemeentebestuur wordt voorgelegd, adviseerde de Commissie dat strategische ontwikkelingskwesties het onderwerp van publiek debat worden bij de toekomstige gemeenteraadsverkiezingen, waarbij de opties in de wijkraden worden besproken. Men zou van de timing kunnen profiteren om het GemOP als een centraal thema naar voren te schuiven in de verkiezingsdebatten, zodat het stadsproject het centrale thema wordt in de stedelijke democratie.*

7. Strategie Good Soil: naar een geïntegreerd en duurzaam bodembeheer in Brussel - eerste lezing

Advies van 4 april 2024

Twee vergaderingen: 28 maart en 4 april 2024

De Commissie feliciteerde Leefmilieu Brussel met haar ontwerp van de strategie GOOD SOIL, omdat die strategie uitgebreid bewust maakt van het belang van de bodem in alle projecten, door aan te moedigen om bodems van goede kwaliteit te gebruiken voor hun juiste doel, en bodems van mindere kwaliteit te gebruiken voor bebouwing of in te zetten als grondstof.

Op die manier moedigde ze het rationeel gebruik van gewonnen materialen aan, om urban mining en circulariteit te bevorderen. Dit betekent dat een evenwicht moet worden gevonden tussen milieubescherming en optimalisatie van de grondstoffen in een geest van circulariteit. Een gewestelijke autoriteit zou de circulariteit van gewonnen materialen kunnen beheren om de export

van grondstoffen of de mogelijkheid voor wederinvoer van behandelde gronden in de naburige gewesten te vermijden. De bodemmaterialen moet zoveel mogelijk binnen de gewestgrenzen worden hergebruikt voor de heraanleg van open ruimten (bijv. afgegraven grond gebruiken om heuvels te maken).

De Commissie was van mening dat ook andere elementen het onderzoeken waard waren:

- Integratie van de gegevens in de wijkmonitoring;
- De grootstedelijke rand ten opzichte van de situatie in het Brusselse Gewest (op het gebied van grote gehelen, belangrijke tendensen). Bijvoorbeeld de kaarten met de koelte-/hitte-eilanden op elkaar afstemmen;
- In het plan een specifieke strategie opnemen voor de vergroening en ontharding van wegen en openbare ruimten;
- De volle gronden in binnenhuizenblokken beschermen en herstellen;
- Een deel van de bevolking laten participeren (natuurliefhebbers, studenten enz.).
- Overwegen om naast biologische of biodiversiteitsevaluaties ook evaluaties te maken van de capaciteit van open ruimten voor recreatie, onderwijs enz. (het Zoniënwoud is bijvoorbeeld een enorm recreatief, educatief en zelfs artistiek centrum);
- Deze strategie zou bij voorkeur systematisch moeten worden opgenomen in de bestaande feitelijke toestanden van ontwerpen van GemOP en BBP en onderwerp zijn van grondig onderzoek in het kader van het MER om rekening te houden met methodologische tekortkomingen en verbeteringen.
- De Commissie raadde Leefmilieu Brussel aan om bij de verdere ontwikkeling te benchmarken, onder meer met Vlaanderen en Wallonië (methodologie, uitgevoerd en lopend wetenschappelijk onderzoek). Anderzijds meent zij dat het essentieel is om te beschikken over een overzicht van goede praktijken in geïntegreerd en duurzaam bodembeheer. Dat overzicht moet verschillende aspecten dekken, zoals waterinfiltratie, geschikte bouwmethoden en richtlijnen om bodemverdichting te beperken tijdens werfwerkzaamheden. Een dergelijke gids zou als referentie kunnen dienen voor professionals in de sector en helpen om bouwmethoden te promoten die zowel efficiënt als milieuvriendelijk zijn.
- Het opnemen van die principes in milieu- en stedenbouwkundige vergunningen (onder meer in het kader van de toekomstige GSV) is een proactieve stap naar het beheersen van bouwkosten zonder dat dit ten koste gaat van het behoud van de natuurlijke ecosystemen.
- De Commissie vroeg dat de juridische aanpassingen rekening zouden houden met de noodzaak voor de operatoren om zich binnen een redelijke termijn aan te passen en dat de voorkeur wordt gegeven aan een spreiding van de maatregelen (zoals bijvoorbeeld voor het EPB) en tegelijkertijd een doeltreffende controle van de maatregelen wordt gegarandeerd zodra ze in werking zijn getreden. Rechtszekerheid en juridische voorspelbaarheid zijn essentieel voor een evenwichtige en stabiele ontwikkeling van het gewest.

8. Ontwerpbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van 13 november 2008 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot bepaling van de handelingen en werken die vrijgesteld zijn van een stedenbouwkundige vergunning, van het advies van de gemachtigde ambtenaar, van de gemeente, van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, van Brussel Mobiliteit, van Leefmilieu Brussel, van de Overlegcommissie evenals van de speciale regelen van openbaarmaking of van de medewerking van een architect

Advies van 4 juli 2024

Twee vergaderingen: 27 juni en 4 juli 2024

De Commissie was van mening dat het project laattijdig en onvolledig was. Het bevatte ook een aantal inconsistenties, zoals het voorstellen van inrichtingen in achteruitbouwstroken als vrijgesteld van de vereiste voor een architect, ook al zijn dergelijke inrichtingen niet onderworpen aan een stedenbouwkundige vergunning.

9. Initiatiefadvies GOC - Prospect over de plaats van kunst in de stad

Naar aanleiding van de workshop van 17 september 2024 over 'Kunst in de stad' publiceerde de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie een nieuw Prospect-initiatiefadvies met het oog op een betere integratie van kunst in de Brusselse openbare ruimte. Dat advies is een voortzetting van de gedachtewisseling over de plaats van kunst in de stad en de belangrijke rol daarvan in de stedelijke ontwikkeling.

Aan de hand van deze discussies, waaraan stedenbouwkundigen, kunstenaars en vertegenwoordigers van gewestelijke instellingen deelnamen, was het mogelijk om concrete voorstellen te doen voor een betere planning en beheer van artistieke interventies in de openbare ruimte. In het advies worden praktische aanbevelingen gedaan, zoals het opzetten van een gecentraliseerd kunstkadaster, een betere samenwerking met instellingen en het bedenken van nieuwe initiatieven om burgerparticipatie aan te moedigen. Bovendien zullen de betrokken partijen naderhand besprekingen voeren om verder na te denken over hoe de situatie in dit belangrijke domein voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan worden verbeterd.

Het advies past ook in de bredere ambities van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, met name in het licht van de kandidatuur 'Molenbeek for Brussels 2030', en heeft tot doel van kunst een centrale motor van duurzame stedelijke ontwikkeling te maken.

3. VARIA

- 18 januari 2024: hoorzitting met het Europees Commissariaat, dat de werking van de Europese instellingen voorstelde;
- 26 maart: intersecretariële vergadering Adviesraden;
- 3 juni: Kunst in de stad - eerste workshop;

- 13 juni: webinar Sohonet: De Social Reno Deal, renovatie van de gebouwen in Brussel als hefboom voor meer sociale huisvesting;
- 17 juni: voorstelling van het Waalse 'Schéma de développement du territoire' (SDT);
- 18 juni: intersecretariële vergadering Adviesraden;
- 20 juni: hoorzitting met huisvestingsexperts: Hugo Périlleux, Veronica Pezzuti (Sohonet), Pol Zimmer;
- 1 juli: memorandum;
- 17 september: Kunst in de stad - tweede workshop;
- 26 september: lab over gewestelijke overheidsfinanciën;
- 15 oktober: intersecretariële vergadering Adviesraden;
- 18 november: lab over stadsfuncties;
- 9 december: voorstelling van de Commissie in het parlement;

4. BALANS VAN DE LEGISLATUUR

1. Context

Nu de legislatuur afloopt, is het zinvol om de balans op te maken van de manier waarop de GOC werkt en het nut van haar werk. Het is ook een mooi moment om waar nodig dingen aan te passen, aangezien het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) bepaalt dat er bij elke nieuwe legislatuur een nieuwe Gewestelijke Ontwikkelingscommissie wordt samengesteld.

Artikel 7 van het BWRO bepaalt immers het volgende: "[de] leden van de Gewestelijke Commissie worden door de Regering aangewezen bij elke volledige vernieuwing van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en *uiterlijk op de 1^e januari* die volgt op zijn installatie."

We stellen evenwel vast dat de GOC niet altijd op 1 januari na de vernieuwing van het parlement wordt vernieuwd, waardoor eventuele dringende dossiers niet meteen behandeld worden. In de praktijk kunnen de behandelingstermijnen dus veel langer zijn. De laatste vernieuwing van de Commissie, die pas op 16 januari plaatsvond, illustreert dat probleem.

Het is van essentieel belang dat de GOC kan aanblijven en haar taken kan verrichten zolang de nieuwe leden niet benoemd zijn, om te voorkomen dat er een hiaat ontstaat dat nadelig zou zijn voor het uitbrengen van adviezen of voor haar activiteiten.

De door het kabinet-Smet (vergunningen) en kabinet-Vervoort (plannen) gelanceerde evaluatie van het BWRO en het colloquium ter gelegenheid van het dertigjarige bestaan van de GOC in 2023 hebben vragen opgeroepen over de samenstelling (en benoemingswijze van leden), werking en uitdagingen van de GOC en haar secretariaat. De Gewestelijke Ontwikkelingscommissie merkt op dat de adviescommissies op een aantal problemen stuiten, wat soms frustrerend is en waardoor sommige medewerkers zelfs ontmoedigd raken.

De GOC heeft haar dertigste verjaardag aangegrepen om hier samen met andere adviescommissies grondig over na te denken. Dit denkwerk, waarbij niet alleen werd teruggeblikt maar ook naar de toekomst werd gekeken, zoomde in op drie grote thema's:

- De complexe relaties tussen onderzoek, expertise, kennis en overheidsoptreden, om op termijn de connecties tussen deze domeinen te verbeteren.
- De vormen van burgerparticipatie en coproductie, door hun rol in de ontwikkeling van overheidsbeleid te onderzoeken.
- De verbanden tussen visie, verhaal, verbeelding en het stadsproject, om opnieuw na te denken over de manier waarop collectieve verhalen het ontwerp en de uitvoering van stadsprojecten beïnvloeden. Sectorale of lokale plannen moeten ook deel uitmaken van een algemene visie, zoals bepaald in het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling.

Deze balans is een belangrijke stap in het strategisch denken van de GOC en biedt nieuwe perspectieven om de impact en relevantie van de door haar uitgebrachte adviezen te vergroten.

1.1. Samenstelling van de GOC

Van 1993 tot 2019

In haar oorspronkelijke vorm bestond de GOC uit 24 effectieve leden en 24 plaatsvervangende leden, afkomstig van andere adviesorganen en gemeenten, en verschillende onafhankelijke experts.

De Commissie werd sinds het ontstaan van het gewest op die manier samengesteld. Als reactie op dertig jaar verbrusseling was er een brede consensus ontstaan om af te stappen van een louter functionele benadering van de stad en om wijken, erfgoed, bewoners en overleg opnieuw een plaats te geven. Om dat mogelijk te maken, werden verschillende stedelijke actoren betrokken bij allerlei instanties en zette het gewest krijtlijnen uit en voerde het allerhande instrumenten in (wijkcontracten, stadsvernieuwing, het gewestelijk ontwikkelingsplan en ook het BWRO) om de stad weer terug te geven aan de Brusselaars.

Hervorming van het BWRO van 2017

Na de laatste hervorming van het BWRO werd de samenstelling van de GOC, wanneer die in januari 2020 werd vernieuwd, gewijzigd zodat die voortaan uit 18 effectieve onafhankelijke experts en evenveel plaatsvervangers bestaat. Die experts worden gekozen door politici (benoemd door de regering, van wie de helft wordt voorgedragen door het parlement). De minister-president rechtvaardigde de hervorming door aan te voeren dat hij over een instantie wil beschikken met multidisciplinaire experts op het gebied van territoriaal beleid en niet langer een bundeling van adviezen wil krijgen van verschillende instanties over hun eigen werkgebied. Samen met het terugtrekken van die instanties uit de GOC werd in het Wetboek de verplichting opgenomen dat alle instanties die lid zijn van de GOC in hun hoedanigheid van gespecialiseerde instantie geraadpleegd moeten worden.

De hervorming moest dus dubbel werk bij de adviesaanvragen vermijden, aangezien de vijf vertegenwoordigde adviesorganen (de Economische en Sociale Raad, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, de Milieuraad, de Gewestelijke Mobiliteitscommissie en de Adviesraad voor huisvesting) voortaan worden uitgenodigd om hun advies te geven in het kader van de meeste procedures waarin de GOC wordt geraadpleegd. Voordien werd er inderdaad soms dubbel werk verricht: dezelfde instanties kwamen op verschillende momenten in de procedure tussen om dezelfde argumenten naar voren te brengen.

Volgens de minister-president zou deze hervorming dus de voorzet geven om van de GOC een adviesorgaan te maken dat uitsluitend bestaat uit onafhankelijke experts, zoals al het geval is voor de KCML en het Stedenbouwkundig College.

Samenstelling sinds 2020

Sinds de laatste hervorming van het BWRO bestaat de GOC uit 18 onafhankelijke experts en 18 plaatsvervangers, volgens een aantal cumulatieve quota die moeten worden gerespecteerd: discipline (momenteel acht), gender (vrouwen/mannen) en taal (Frans/Nederlands):

- Vertegenwoordigde disciplines

Het aantal leden per vertegenwoordigde discipline is als volgt vastgesteld:

- 3 leden voor stedenbouw en ruimtelijke ordening;
- 3 leden voor mobiliteit;
- 3 leden voor milieu;
- 3 leden voor economie;
- 2 leden voor huisvesting;
- 1 lid voor cultureel erfgoed;
- 1 lid voor natuurlijk erfgoed;
- 2 leden voor architectuur.

Uit het aantal leden blijkt welke disciplines zwaarder wegen dan andere, maar dit maakt de selectie wel complexer.

Daarnaast moet worden nagegaan of die weging ook daadwerkelijk in de praktijk wordt bereikt bij de vertegenwoordiging van de disciplines tijdens vergaderingen.

Sinds 2020 zijn de volgende disciplines vertegenwoordigd tijdens vergaderingen. Ze worden hier in volgorde van belangrijkheid opgelijst:

- 1) stedenbouw en ruimtelijke ordening;
- 2) mobiliteit;
- 3) economie;
- 4) milieu;
- 5) huisvesting;& Architecture ;
- 6) cultureel en natuurlijk erfgoed.

We stellen vast dat het nastreven van die weging in de praktijk leidt tot het gewenste evenwicht in de vertegenwoordiging van de disciplines.

Voorstel: hoewel de weging effectief is gebleken, zou een minimumcijfer kunnen worden vastgesteld in plaats van een absoluut cijfer, om meer flexibiliteit bij de aanduiding van de kandidaten mogelijk te maken. Zo zou er bijvoorbeeld gevraagd kunnen worden om minstens twee leden voor de vier belangrijkste disciplines aan te duiden (maar dat kunnen er ook drie of vier zijn wanneer er goede kandidaten zijn), en minstens één lid voor de andere disciplines. Dit moet samen worden gezien met

het voorstel om de plaatsvervangende leden af te schaffen (zie hieronder, 'Onderscheid tussen effectieve leden en plaatsvervangende leden'). We zouden ook een minimumaantal leden kunnen vaststellen, bijvoorbeeld 20, met de mogelijkheid om er meer aan te duiden wanneer er genoeg interessante kandidaten zijn, of voorzien in de mogelijkheid om leden te coöpteren, ook in de loop van de legislatuur.

Een van de voorwaarden voor het succes van het GPDO in een multicultureel gewest als Brussel is dat de inwoners er zelf aan meewerken, vandaar dat het belangrijk is om aandacht te besteden aan een nieuwe discipline 'participatie'.

Omdat het daarnaast ook belangrijk is om rekening te houden met het sociaal-culturele aspect (met niet alleen een visie voor de *hardware* maar ook voor de *software*) zou die multiculturele benadering ook onder de experts vertegenwoordigd moeten zijn door de invoering van een nieuwe discipline 'stadssociologie'.

Daarom wordt voorgesteld om stadssociologie en burgerparticipatie aan het rijtje toe te voegen, waarmee het totaal op 10 disciplines komt.

- Gendercriterium

Minstens één derde van de leden moet tot de minst vertegenwoordigde groep behoren.

De vertegenwoordiging van vrouwen bedraagt 30%, wat net onder de theoretische drempel van één derde ligt. Het theoretische kader wordt dus in grote lijnen gerespecteerd, maar is in de praktijk toch moeilijk realiseerbaar.

- Taalcriterium

Minstens één derde van de leden moet tot de minst vertegenwoordigde groep behoren.

Nederlandstalige leden zijn minder goed vertegenwoordigd: 20%, tegenover 80% Franstalige leden, wat minder is dan het vastgelegde minimum van één derde. Het theoretische kader wordt dus in de praktijk niet gerespecteerd. Wanneer we kijken naar hoe multicultureel de leden van de GOC zijn, merken we op dat deze twee talen alleen geen accurate weergave zijn van de bestaande mix van Brusselaars.

- Disciplinecriterium

Op dit moment kan iedereen die zich kandidaat stelt om lid te worden van de GOC automatisch aanvaard worden, mits hij of zij voldoet aan de opgelegde criteria in verband met discipline, gender en taal.

Of een kandidaat effectief aanvaard wordt, hangt echter af van de kwaliteit en de relevantie van zijn of haar deskundigheid. Het is immers goed mogelijk dat kandidaten een gedegen deskundigheid in een bepaald domein hebben, die echter niet noodzakelijk overeenkomt met wat de GOC nodig heeft, vooral wanneer die te specifiek is. Wanneer de GOC bijvoorbeeld een milieudeskundige zoekt, is het goed mogelijk dat een specialist in de bescherming van mariene wateren niet optimaal zal kunnen bijdragen aan het werk van de GOC. Een kandidaat met een breder onderzoeksdomein zou dus geschikter kunnen zijn. Daarnaast is ook de verbondenheid met het Brussels Gewest belangrijk.

Het is al voorgevallen dat nieuwe leden, die nochtans gemotiveerd waren om lid te worden van het GOC, zich snel ongemakkelijk begonnen te voelen wanneer ze zich realiseerden dat ze de onderwerpen waarrond ze zouden werken niet helemaal beheersen.

- Onderscheid tussen effectieve leden en plaatsvervangende leden

Omdat het quasi onmogelijk is om vervangende leden aan te duiden met hetzelfde profiel als de effectieve leden, vervangen ze de effectieve leden dus niet één op één, maar vormen ze eerder een soort van gemeenschappelijke pool.

Die pragmatische aanpak is weliswaar vatbaar voor kritiek, maar heeft te maken met het feit dat het moeilijk is om kandidaten met hetzelfde profiel te selecteren. Vandaar ook dat de effectieve leden eigenlijk nooit een beroep doen op 'hun' plaatsvervanger.

In de praktijk zetelen effectieve en plaatsvervangende leden zonder onderscheid, waarbij het aantal (effectieve plus plaatsvervangende) leden nooit meer dan 18 per vergadering is.

Het onderscheid werkt dus in de praktijk niet en zou moeten worden afgeschaft, te meer omdat sommige leden er niet mee opgezet zijn dat ze 'maar' plaatsvervangers zijn. Dit zou de lagere opkomst van plaatsvervangende leden kunnen verklaren.

- Wervingsprocedure voor leden van de GOC

Het is cruciaal om de leden van de GOC op de juiste manier te werven. Kandidaten moeten allereerst worden geselecteerd op basis van hun expertisedomein. Voor de GOC is dit belangrijk omdat ze op die manier kwaliteitswerk kan blijven leveren, maar waarschijnlijk zou dit ook zorgen voor een betere deelname van haar leden, die zich gewaardeerd en op hun plaats voelen. Tot slot kan een meer gedetailleerde beschrijving van de gezochte profielen, die al in de oproep tot kandidaatstelling wordt meegegeven, ervoor zorgen dat er vooraf een betere selectie kan worden gemaakt.

De selectieprocedure zou dan in het begin van het jaar dat voorafgaat aan de nieuwe samenstelling van start kunnen gaan. Om begin 2025 een nieuwe GOC te laten aantreden, had die procedure dus begin 2024 van start moeten gaan. Het proces zou over vier kwartalen worden gespreid:

- 1e kwartaal: lancering van de oproep tot kandidaatstelling. Kandidaten krijgen meteen informatie over de verschillende fases van de selectieprocedure en de precieze deadlines;
- 2e kwartaal: selectie van kandidaten door het comité en eventueel herlancering van de oproep tot kandidaatstelling als er te weinig ontvankelijke kandidaat-experts zijn;
- 3e kwartaal: communicatie aan het parlement en aan de regering, die een beslissing kan nemen;
- 4e kwartaal: de beslissing wordt meegedeeld aan geselecteerde en niet-geselecteerde kandidaten.

Tenzij er zich een probleem voordoet, kunnen de nieuwe leden dan begin januari van het volgende jaar aantreden. Als er in het eerste kwartaal geen kandidaten worden geselecteerd, kan er in het tweede kwartaal een nieuwe oproep tot kandidaatstelling worden opgestart. Als er ook dan geen geschikte

kandidaten worden gevonden, blijven de in functie zijnde leden aan tot de GOC effectief wordt vernieuwd. Deze veiligheidsvoorziening moet ervoor zorgen dat de GOC haar werk kan blijven doen.

- De rol van de GOC en van haar leden opwaarderen

Als extra stimulans om nieuwe leden te werven, zou de rol van lid van de GOC opgewaardeerd kunnen worden, zowel die van de effectieve leden als van de vroegere leden. Dit zou tegelijkertijd de zichtbaarheid en het imago van de GOC verbeteren.

Conclusie over de samenstelling van de GOC

We stellen vast hoe moeilijk het is om een GOC samen te stellen, althans in haar huidige vorm. Dat is niet alleen het geval bij een volledige vernieuwing maar ook wanneer individuele leden ontslag nemen. Zo zorgde bijvoorbeeld de vervanging van Sarah De Boeck (een vrouwelijke, Nederlandstalige econome) voor problemen omdat er op dat moment geen candidate met het juiste profiel beschikbaar was. We moesten daarom de enige beschikbare candidate (in de discipline 'milieu') en de enige Nederlandstalige kandidaat (een architect die door zijn lange ervaring geschikt werd bevonden voor de discipline 'economie') aanstellen.

Vervangende leden doen niet wat ze moeten doen, namelijk de effectieve leden vervangen, waardoor het beter lijkt om geen onderscheid meer te maken.

Bovendien zouden twee nieuwe disciplines aan de expertisedomeinen van de GOC toegevoegd moeten worden: stadssociologie en participatie.

Uit de praktijk blijkt dat er meer flexibiliteit nodig is en dat een al te strikte interpretatie de effectieve werking van de GOC zou verhinderen.

Bij de invoering van een nieuwe selectieprocedure moet bijzondere aandacht worden besteed aan de kwaliteit en de relevantie van de deskundigheid van de kandidaat.

Het opwaarderen van de rol van de GOC en van haar leden zou een grote impact hebben op hun zichtbaarheid, werving en de uitmuntendheid van het uitgevoerde werk. De dynamiek die deze nieuwe bepalingen op gang zouden brengen, kan op die manier een positieve spiraal in stand houden.

1.2. Draagwijdte van de adviezen van de GOC

De leden van de GOC zetten terecht vraagtekens bij de werkelijke draagwijdte van hun adviezen, die de regering gewoon naast zich neer kan leggen.

Volgens het BWRO moet de regering haar antwoord op de verschillende adviezen, waaronder die van de GOC, motiveren. Overeenkomstig de wet doet de regering dat door middel van de overwegingen die ze in haar besluiten opneemt (bijvoorbeeld "gelet op ...", "overwegende dat ...") en die aan haar besluit voorafgaan. Die overwegingen moeten juridisch volledig zijn en zijn dus vaak lang. En soms laten ze ook lang op zich wachten nadat het advies werd uitgebracht, waardoor het antwoord op de vragen of voorstellen van de Commissie verwatert.

De GOC stelt daarom voor om het volgende systeem in te voeren: ze zou haar gedachten/vragen/bezwaren/voorstellen samenvatten in enkele punten in een kader aan het begin van het advies; de redenen daarvoor zouden dan in de tekst van het advies uiteengezet worden. De regering zou, zodra ze politiek heeft kunnen beslissen welke actie er ondernomen moet worden, daar vervolgens

op een zuiver technische en eveneens beknopte manier op antwoorden ("zal niet gevolgd worden omdat ..."; "zal als volgt worden aangepast omdat ..."; "akkoord"; "zal gevolgd worden" enz.). Die synthese zal overigens het opstellen van de complexe juridische motivering voor het Staatsblad eenvoudiger maken.

De Commissie beveelt ten zeerste aan dat de motivering van de beslissingen van de regering telkens expliciet verwijst naar de voorstellen van de GOC. Een duidelijke, directe en onversneden rechtvaardiging is essentieel om een nauwkeurig antwoord te geven op de conclusies van de Commissie.

Daarnaast wordt voorgesteld om een jaarlijks ontmoetingsmoment met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering te organiseren. Tijdens die ontmoeting kunnen beide partijen dan anticiperen op strategische dossiers door in een vroeg stadium de projecten te identificeren die de regering van plan is aan te pakken. Een dergelijke aanpak zou garant staan voor een betere voorbereiding en een vlottere samenwerking tussen de betrokken partijen.

1.3. Presentiegelden

De Commissie merkt op dat de presentiegelden zeer beperkt zijn (75 euro bruto/vergadering van meer dan 2 uur) en niet werden geïndexeerd. Bovendien is er momenteel geen lijn te trekken in de vergoeding van de experts.

Voor het nieuwe Comité van klimaatdeskundigen werd verwezen naar het [Gezamenlijk uitvoeringsbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 24 januari 2019 houdende uitvoering van artikel 5, § 1, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 14 december 2017 betreffende de transparantie van de bezoldigingen en voordelen van de Brusselse openbare mandatarissen](#):

- *Voorzitter en vicevoorzitter: 300 euro bruto/vergadering (max. 40 vergaderingen die recht geven op een vergoeding) - Art. 2.1°;*
- *Lid: 120 euro bruto/vergadering (max. 30 vergaderingen die recht geven op een vergoeding) - Art. 2.3°.*

Het lijkt aangewezen om hetzelfde systeem toe te passen als voor het Comité van klimaatdeskundigen. En er moet een indexering komen.

1.4. Secretariaat

We stellen vast dat de leden veelal afhankelijk zijn van het secretariaat om vergaderingen voor te bereiden en ontwerpadviezen op te stellen. Dat zal in de toekomst nog meer het geval zijn als de volgende leden niet vertrouwd zijn met de dossiers (omdat ze er niet van op de hoogte zijn via andere instanties, zoals nu met de RLBHG, de KCML of Brupartners) of geen jonggepensioneerden zijn die tijd kunnen vrijmaken om vergaderingen voor te bereiden en actief adviezen door te lezen.

We moeten daarom het secretariaat versterken. Omdat het personeelsplan van het BPB daar niet in voorziet en dat plan pas over enkele jaren zal worden aangepast, zou personeel min of meer op ad-hocbasis kunnen worden aangeworven van andere secretariaten van instanties of besturen in de betrokken disciplines, althans toch de belangrijkste.

Als de Commissie een lid heeft uit alle vijf instanties, kan één van hen lid zijn van het secretariaat om technische expertise in het betreffende domein aan te leveren.

Dit sluit aan bij OPTiris, het rationalisatie- en centralisatieproject van het gewest.

De besturen zouden een medewerker kunnen aanduiden die het secretariaat uitzonderlijk zou kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld voor een vraag in verband met erfgoed.

Ze zouden dus geen deel uitmaken van het vaste secretariaat, maar 'vliegende' secretarissen zijn die op vraag kunnen worden ingeschakeld; dit zou op dezelfde manier werken als begrotingsassistenten, die tot een andere dienst behoren en taken uitvoeren voor de dienst Begroting en Financiën. Op die manier worden de beperkingen van de juridische structuur omzeild en wordt een betere integratie van de disciplines mogelijk.

1.5 Cel Prospect

Op 16 april 2020 besliste de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie om binnen haar eigen structuur een prospectiecel (PROSPECT) in het leven te roepen onder leiding van prof. Eric Corijn. De cel bereidt enerzijds de adviezen van de GOC voor in het kader van haar opdracht, die het BWRO oplegt, en geeft anderzijds richtlijnen en adviezen over de evolutie van het stadsproject. De cel zorgt ook voor een stipte opvolging en pakt de uitdagingen van de territoriale ontwikkeling binnen het kader van het GPDO aan. Ze vond het belangrijk om de andere adviesorganen bij deze werkzaamheden te betrekken.

De cel Prospect heeft uiteraard de ambitie om alle aspecten van een duurzame stedelijke ontwikkeling op de lange termijn te bekijken.

Sinds haar oprichting zoomde de cel Prospect in op thema's die niet direct door de regering worden behandeld en ontwikkelt ze initiatiefadviezen over strategische onderwerpen zoals de metropool, de wijken en de post-COVID-dynamiek. Die inspanningen leverden input voor de opeenvolgende adviezen van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie en hebben die verder aangevuld met diepgaande analyses en door een nieuw perspectief te bieden op belangrijke aandachtspunten voor het gewest.

De GOC kijkt met ambitie naar de toekomst. In 2024 werkte ze rond thema's als overheidsfinanciën en kunst in de stad, wat erop wijst dat ze het debat wel degelijk kan verrijken en nieuwe perspectieven kan openen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2. Beter bestuur

Het grote ontwerp tot wijziging van de GSV, dat heel wat inspanning vergde van de leden, werd 3 keer ingediend (in 2020, 2022 en 2023) zonder dat het tijdens de legislatuur werd goedgekeurd. Vandaar dat het tijdens de volgende legislatuur opnieuw op tafel zal liggen bij de GOC.

Naast het ontwerp tot wijziging van het BWRO, dat nog niet eens van start is gegaan omdat er nog geen definitieve beoordeling is (met name van het deel planologie), liggen ook nog andere teksten stil, zoals het vrijstellingsbesluit, het lastenbesluit enz.

Het lijkt noodzakelijk om bij het begin van de legislatuur een betere samenwerking tot stand te brengen tussen de instanties en de regering om dergelijke valkuilen in de toekomst te vermijden en om het overheidsoptreden een pak efficiënter te maken.

In 2024 publiceerde de GOC een initiatiefadvies - Prospect over de plaats van kunst in de stad en een nota over de overheidsfinanciën van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

5. CONCLUSIE

Het einde van deze legislatuur is een belangrijke mijlpaal in het parcours van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie. Dit verslag belicht het werk dat de Commissie heeft verricht, van diepgaande analyses van structurerende projecten tot toekomstgerichte denkoefeningen over belangrijke aandachtspunten voor de territoriale ontwikkeling van Brussel.

Ondanks de stevige vooruitgang die werd gemaakt, wijst de balans ook op hardnekkige problemen, zoals problemen met het bestuur, de naleving van procedures en de uitvoering van structurerende projecten binnen een redelijke termijn. Die vaststellingen benadrukken hoe belangrijk een betere coördinatie tussen de adviesorganen, de gewestregering en de gemeenten is om het overheidsoptreden doeltreffender te maken.

Met haar prospectiewerk heeft de GOC ook laten zien dat ze kan anticiperen op toekomstige stedelijke uitdagingen op het vlak van milieu, overheidsfinanciën of de plaats van kunst in de stad. Al die bijdragen, die het gewest helpen om de juiste beslissingen te nemen, tonen aan dat de rol van de onafhankelijke experts binnen de Commissie verder ondersteund en opgewaardeerd moet worden.

Bij het begin van een nieuwe legislatuur is het belangrijk om lessen te trekken uit de afgelopen jaren om een soepeler en meer op samenwerking gebaseerd bestuur tot stand te brengen. Door haar inzet voor een strategische, inclusieve en duurzame planning te herbevestigen, positioneert de GOC zich als een belangrijke speler om de uitdagingen van morgen aan te gaan en mee te bouwen aan een weerbaar, vernieuwend gewest dat de verwachtingen van zijn inwoners waarmaakt.

Dit verslag is bedoeld als beoordelingsinstrument en als basis om na te denken over de volgende stappen. De Commissie is van plan haar engagement op een consequente en ambitieuze manier voort te zetten, in nauwe samenwerking met alle belanghebbenden, om verder te bouwen aan een evenwichtige en welvarende toekomst voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.